

Atveidis.

Ira tai jauno Lietuvio Armano Purkaus dārbas. Pernai kitā jo veikalā turējome "Jaunime". Siuomi jis pats save parodo. O tur būt numanīsimē, jog gana daug ir išreiškia.

Jaunimas

Mėnesinis laikraštis skiriamas jauniems.

TURINIS: Mūsų slėpingoji aplinkibe. — 19 kasdienio mano patiros: Pasipriešinimas; Vargdieniai; Motriškųjų būdas. — Apžvalga: Vokios kaizaris; Garsaus Vokietio Richard Wagner atminimā; Taršus tāsks; Vainotiū Jaunimo draugija; Du Lietuviu Prūsū saime. — Pasikalbėjimai: Ar toliau kovot, ar suleist? Kān turi žmogus darīt klaidas pataisīt norėdamas? Ar gāli būti žmogus gabus? Ar jaunām ĩra naudinga šokti? Kaip save pāti pažinti? Ar būs Dievo teismas ant Juzapato pakalnės o kur ta pakalnė? Ar poteriai, maldos gāli kān duoti? — Nauji rāštai: Tšeslavas Sasnauskas, Ateitininkū Hymnas. — 19 leidėjū-rašitojų pusės. — Vaizdelis.

MUSU SLEPININGOJI APLINKIBE.

Begalinė ĩra ta daugībė, kuriā regime savo akimis ir girdime ausimis. Ir gana didė toji ĩra, kuriā juntame, ragaujame, uzuodiame. Ištikrūjū, turtinga ĩra ta aplinkībė, kuri mums apsireiškia mūsų kūno prietaisomis.

Bet mes gālime užmerkti akis. Gālime kreiptiesi nuo savo ausiū vartū. Gālime liepti savo kūnui nebekalbėti mums apie tai, kas ĩ jį veikia. Tatiau ne visumet atsirasime tuštume, tīlume, tamsoj. Veikiai sukīla visokie jausmai, geismai, troškimai. Ir nekartā pamānome, jog tai šesėliai buvusiū patīrimū kūno pasaulio. Esā tai jo atgarsiai, jo atminimai.

Tiktai ramiau pastebėdami išvīstame, jog kitaip ĩra. Nusikreipdami nuo to, kān mums kūnas praneša, mes pasijuntame kitoj aplinkībėj. Ji

târia î mûsû Sirdî. Ir Sirdis jâ regi. Sirdis jâ girdi, ragauja, uzuodia ir junta. Jos pasaulis ta aplinkîbê îra. Ir joje Sirdis su visomis savo viltimis, visais lûkestiais, troškimais, su savo baime ir baisėjimais kvêpuoja ir gîvena. Sita aplinkîbê apsiautia kûno gîvenimo gîvius ir daigtus, ir tieji jo banguose plaukia. Ir kaip visi kûno pasaulio dalikai veikia î kûnâ, taip anie uzgulia Sirdî.

Todêl mums kartais taip ilgu, taip sunku, taip liûdna. O kartais Sirdis vêl gieda rîkâvimo giesmes. O tàm, rodos, nêra priezasties. Regimasis pasaulis îra ûkanotas, kaip buves.

Ipatingas susimezgas! Bet tûli kalba tiktai apie vienâ pasaulî, apie regimâjâ kûno aplinkîbê. O be minêto Sirdies pasaulio îra dâr kitû slêpingû aplinkîbiû. Kad visai tîli Sirdis, tarsi miegota ilsis ir nieko negeidia, nieko nebijo, tad atplaukia visai kitokie dâr pavidalai žmogui. Plaukia taip, kaip baltos debesîs tîrame ore. Ira tai mintîs. Kartais vos viena po kitos pasirodo. Kartais jos kaip srovê liejasi ant sielos ir dingsta. Ir vos gâli siela visa paregêti, visu pasimêgti. Bet vêl kartais tuštume beveik nîksta.

Bet ir Sitas pasaulis nêra sau vienas. Ira jis susimezges su Sirdies ir su kûno aplinkîbê. Nors jis daugiau skiriasi nuo tiedviejû, vis dêlto jis turi gana daug sârîšiû su jomis. Ir tûliems taipo-gi rodos, kad jis tiktai kûno gîvenimo âtgarsis esâs.

Bet mûsû siela gâli dâr augstiau pakilti. Ir gîventi skaidriausioj šviesoj. Aname visû amziû,

visû esîbiû ir viso buvimo bedugnîj. Tik tàm ji turi atverti akis. Tàm turi jai âkîs ir ausîs susitverti.

Ira tai slêpingiausioji aplinkîbê. O tik artiausioji. Tše îra sielos, esîbês šâknîs augusios. Bet tån aplinkîbê tik tie teregi, kurie save îra surâde. Mâza îra tokiû žmoniû. Todêl bandîkime nors geriau pažvelgti î žemesnes aplinkîbes.

Labai prilîgsta jos regimâm pasauliui. Laukuose, tîruose jos tuštios. Labai mâza tše îra geismû, sulaukimû, mintiû. Žmonês todêl tše ramesni, slankesni. Tarsi neturêtu îvairiû jêgû. Lîg nebûtû juose to gero ir blogo, kurs kituose žmonêse gîvena ir juos veikti vertia.

Visai kitokios îra slêpingos aplinkîbês didiose vietovêse. Nuolatai tše plaukia îvairus gîvumas aplink žmones ir per juos. Vienas jausmas veja kitâ. Ir vos îra patenkintas vienas pageidimas, uzgema kitas, daug gîvesnis, galingesnis. Nepasakîsi, ko žmonês ir gâli geisti bei norêti. Ko kitasis nei sapnuoti nesapnuoja, tai tše žmonêms îra dalîkas, be kurio gîventi negâli. Tikrai turi stebêties, îš kur ir pareina žmogui jêgû visâm tàm ragauti ir îštirti. Rodos, kad žmogus tose vietovêse gudresniu pastoja. Visoko jâm "îpuola". Dâr gi rangi galva sumâno, kuo gali stebêties. Taip mintîs tše per žmoniû sâmones plaukia, kaip srovê upês vagoj.

Tàm atitinkamai žmonês ir gîvena bei veikia. Sâkoma todêl, jog visoki blogi darbai nusiduoda didiose vietovêse. Žmonês linke tše prie viso,

kas pikta. Bet ĩra ir antraip. Daug Sviesiũ mintiũ tše gaminama. Mokslo sumãnĩmai plaukia iš tše ĩ visus kraštus. Ir kas moka žvelgti sielos akimis, regi, kad didiosios vietovės ĩra kaip kokio gaisro vietos. Sukĩla tamsũs dũmai. Žmonės jãkinami ir stumami ĩ nedorĩbės juodumus. Bet iš dũmũ tarpo kĩla ir liepsnos ir švietia toli ĩ nakties tamsĩbes.

Didiosios vietovės ĩra slėpiningũjũ aplinkĩbiũ sũkuriai. Nėra tše sustatĩtos tiktai visokios trobos, visokie namai ir ĩvairũs žmoniũ darbai ir veikalai. Gĩvi tše ĩra begalini troškimai, žaibuoja tše visokios mintis. Kitũ pasauliũ bangos tše sukĩla ir dauzosi.

Tik ĩsiziũrėkime ĩ prãstã žmogũ, kurs auges laukuose, kaimuose. Namiej nieko nepamãtes, nieko nepastebėjes, nuėjes ĩ didiã vietovė, tik dairoši lĩg bitiũ uzninkamas. Lĩg bũtũ dukart toks gĩvas pastojes. Ir neilgai trukus, jis ĩra kãzi-kiek gudresnis, sukresnis, tvirtesnis, veiklesnis. Tarsi bũtũ ĩ jĩ kas veikes, kas prilĩgtũ diegus gaivinantiã kvãpui pavasarĩj.

Visaip galima tai išguldĩti. Vienok vis dëlto pasilieka teisinga, kad slėpiningosios aplinkĩbės gãlios mus gaivina ir naikina, mumĩse žãdina visokio gĩvumo, mus vilioja, stumia, vertia prie visokiũ apsireiškĩmũ ir darbũ. Ir sãkoma, žmogus toks, kokia jo aplinkĩbė ĩra.

Tatiau ĩra žmogus pats tos aplinkĩbės tvėrėjas. Išengdami ĩ žmogaus gĩvenimo kambarĩ

tuojau jautiame, koks tas žmogus, kokius geismus, kokias mintis jis parsikvietia, palaiko, pena. Pasileidėliui gĩvenus kokiam kambarij vos kelias dienas, neregimos aplinkĩbės jĩ jau ir apsãko. Atitraukia tše prakilnas žmogus, ir po trumpo laiko viskas kvepia prakilnumu. Skaistios mergaitės kambarijė ĩra visai kas kita numanĩti, kaip ištvirkusios moters gĩvenamojoj, nors bũtũ toji kazin-kaip gražiai išpuošta.

Taip žmogus tveria savo aplinkĩbe. Bet nežino tai visi. Nežino, kad jie tai dãro, kad jie tai savo noru ir žinojimu darĩti turėtũ. Pasveikina tũlas pas jĩ ĩeinantijũ linksmai. Tatiau ĩra jo gĩvenimo vieta, kaip kokio plėšraus gĩvulio urva. Kitsai vėl priima svetĩ beveik rũstai. O jo namuose ĩra taip smagu, lĩg bũtai apgobiamas skaidrumo, šviesos ir palaimos bangũ.

Ne tai ĩra svarbu, kãn žmogus kartais, bet kãn jis dažnai ir paprastai jautia, geidia, mãno. Jis nors mãža tos slėpiningos aplinkĩbės skritulĩ ir vis su savim neša.

Kartã vienas prakilnas žmogus gĩveno šeimĩnoj, kur ne labai gėras buvo sutikimas. Bet išlengvo ta šeimĩna parėjo ĩ geresnĩ padėjimã. Ir ištraukus tãm žmogui po keliũ mėnesiũ, pasiliko šeimĩna smagiausioj sãndoroj. O tik mãža tebuvo jis su tais žmonėmis kalbėjes.

Žmogus ĩra nuostabi esĩbė. Tikras jis ĩra tvėrėjas. Jis tveria sau visokiũ laipsniũ pasaulĩ. Ir jis gĩvena savo skritulijė. Tasai toks didis ir

toks turtingas, kokia Šviesi ir skaidri ģira zmogaus sāmone. Prilīgsta toji magnētui. I kân ji kreipiasi, tân ji pritraukia. Taip sustâto zmogus aplink save regimībēj savo aplinkībe. Bet taip jis dâr-gi su didesniu lengvumu ir tveria savo aplinkībe širdies ir sielos sritīse. Traukia jis ģ savo skritulī visoko, kas temdina ir slopina jo sāmone, ir traukia tai, kas jâ Švitina ir gaivina.

Aiškiai patsai jautia, kas jâm teikia ģivībe o kas mirtī. Zmogus zino, o ne vien iš pâprotio, skirti tarp ziaurū, baurū, baisū jausmū, geismū troškimū, mintiū ir švelniū, graziū, maloniū, tvirtū. Ir išlengvo vis aiškesnī ir ģilesnī skirtumā padâro. Tiesiog regi, kaip jis miršta, kaip jo sāmone temsta, kuomet jis traukia prie savės zemībe ir nešvarumâ, kuomet jis tarsi gamina baurius geismus, nedoras mintis. Sâmonēs skritulīs tuomet ir mazēja. Antraip, kuomet zmogus traukia savespī augštībe ir skaistībe, kuomet jis tarsi gamina gražius pageidimus, doras, skaidrias mintis, jo sâmonēs skritulīs didēja ir Šviesin eina.

Kas savo širdies skritulī pildo ziaurumu, vis daugiau atsiskiria nuo kitū. Ir geismū patenkimāi nesuveda jģ artiau su kitais. Nors kûnas su kûnu susisiektū. I jo skritulī niekas neģeina. Jis tetraukia ģ jģ, kas jģ marina. Ir jo slēpininģoji aplinkībē ģira tamsos ir mirties dauba.

Kitoks ģira skritulīs tojo zmogaus, kurs sukela visa-tai, kas grazu, teisu, dora. I didėjantģ jo skritulī stojasi ir didējās zmoniū skaitius. Nors

nebūtū jie jâm su kûnu arti, tatiau jie ģira jo artībēj. Jo sielos skritulīs pasieka jūjū skritulī. Ir nuolatai eina sielū spinduliai ģ vienas kitâ ir sveikina viens kitâ. Jautiasi vienas kitâm taip arti, kad nei joks kûno prisiartinimas jū negalētū taip suvesti.

Ģivena jie arti esībēs dugnui. Ģivena jie toj tvirtībēj, kurioj neģalī bŭti pajudinami. Todēl tokie zmonēs ģalī stoties ģ kiekvienâ skritulī. Nebŭs jie jo uzgaunami. Priešingai, jie ģ savo aplinkībe veiks savo bŭdu, jie jâ tvers savaip.

Visi zmonēs tveria jâ. Bet daugis jū tai dâro, kaip jie rāģinami ģira kitū tvertos aplinkībēs. O daugis dâr ir tik tesimēģsta ziaurumu ir stambumu. Dâr jie savo skritulī vienu pasistengimu didina ir kitu jģ mâģina. Vienu noru atveria savo širdī ir sielâ kitiems, kitu jâ vēl kuo-tvirtiau uzdâro.

Ir taip tiktai lieka keli visoj zmonijoje, kurie ģira pilnai valdovai ir tvērēģjai savo aplinkībēs. Jie jâ didina nuolatai. Nors po mazu. Ir taip išlengvo ģauga ir kiti zmonēs ģ skaidresnes aplinkībes, auga groģēn, teisībēn, malonībēn. Bet vis priešingai didindami savo tamsos ir nešvaros skritulius. O uzdavinīs visū zmoniū ģira, tŭ keliū iškilusiūģ dârbâ šelpti. Kiekvienas turētū kiek tik ģmanīdamas savo slēpininģajâ aplinkībe skaidrinti ir šventinti. Taip jis taptū zmonijos veiksnīs ir tarnas bei draugas didiūģ zmonijos sŭnŭ. *Vidūnas.*

IS KASDIENIO MANO PATIROS.

Pasipriešinimas.

Givena dvi Lietuvi-seseri. Maitinasi savo rankū dārbu. Ir atlieka draugiškai savo namelio reikmenes. Bet ūra jiedvi paprastai žmoni. Matyti tai iš šio atsitikimelio. Viena tiedviejū seserū parneša kas rītā pīrāgū nuo pīrāgininko. Kartā šī ar laikraštī pasiēmusi skaititi neėjo. Ir ilgai nebuvo pusrītio. Vīriausioji ruošdamos priminē, jog reikētū pīrāgū parnešti. Bet anoji išsigulusi ī laikraštī sau skaitē toliau. Tai pirmoji pati išėjo ir parnešē pīrāgū. Vienok tik sau vienai. Manīdama, jeigu anoji nenori parnešti, nereikētū jai ir vālgīti. Ir išėjo iš to naminis vaidas. — Nēra tai didelis gīvenimo dalīkas. Bet parodo, kokie paprastai žmonēs ūra. Kad tiktai kitām pasipriešinusi! Kad tik nenusilenkus prieš jī! Ir taip eina tolīn nuo dienos ī dienā nekantos šesēliai. Tarp minētū seserū jie nēra didi. Ir veikia dingsta. Bet ir jū nereikētū būti. Tikrai būtū geriau buvus, kad vīriausioji eidama pīrāgū parnešti, būtū ir seserei parnešusi. Arba antroji būtū turējusi, jeigu jau negāvusi pīrāgū, mazumīti pasiguost, bet be jokio piktumo. Nepasipriešidami žmonēs dār neparodo savo didumo. Bet kad jie vietoje pasipriešinimo prieš viens kitā nusileidia ir apreiškia savo širdingumą ir gi tām, kurs nesieltgia patogiai, tuomet jie ūra didūs.

Vargdieniai.

Didiuose Vokietū miestuose valdība rūpinasi vargdieniais. Skolina jiems pinigū ir juos pasiima iš jū, kuomet jie kiek pelno. Apsilankiau prie žmogaus, kurs tokius vargdienius lanko, jeib juos gelbētū ir iš jū miesto pinigus atimtū, kuomet galima. Ir līgiai parējes nuo žīgio pas tokius žmones, papāsakojo, kad buves prie vieno, kurs buves prāšes paramos iš miesto ir gāves, o dabar neatiduodās. Pelnās toj šeimīnoj darbininkas pats, jo žmona

ir vaikai — iš viso 400 M. kas mėnesī. Gīvenā tais pinigais 5 žmonēs o badaujā. Negalima suprasti, kaip tai nusiduoda. Bet patīriau. Gāve pinigus šestādieniais už savaitēs dārbā visus išleidia sekmadieniais už niekus, net labai negražius ir biaurius. Tiki, jog miestas juos gelbēs vargui užėjus. Bet atiduoti nieko negālī. Kame dalīkas, aišku. Žmonēs gīvena savo geismams. Ir nesvarbu jiems būti saviškais. Nori kitū patarnāvimo. Nēra tarp jū ir daugturiū-dīkaduoniū skirtumo. Gāl tie dār naudingesni.

Motriškūjų būdas.

Silpnume, tu esi vardu motera! Ira tai žodis garsaus Anglū poeto Shakespeare. (Tarti reikia šėkspīr.) Ir beveik galėtai sakiti, tas žodis esās pilna teisībē. Buvau kartā draugijoj keliū žmoniū. Atėjo žmogus su savo patia tše apsilankīti. Pradėjo kalbėti. Beveik nuolatai ir labai pasigirintiai šnekėjo apie save. Bet savo gīvumu patraukē beveik visus. Pasākē tad staigu, kalbā pertraukdamas, kad jo žmona jām kā-nors prisiektū. Toji vos būtū paspėjusi paklusti. Gāl jo prāšimo atboti nenorėjo. Tai viena tū tše esantiūjų mergaitiū tai padārē. O tai visaip ir visiškai jai nepriderėjo. — Tuo patiu laiku, bet kituose sātīkiuose, patīriau kitā dalīkā. Koks jauns žmogus, pasirinkes īpatingā pavadinimā, kuriame daug su žmonėmis susieina, trumpame laike tūloms mergaitėms pasisākē, vienai po kitai, kad vos tiktai jā pamātes, žinojes jā mīlis arba nei vienos ir prāšes jām pasizadēti. Beveik kiekviena, nors ne su diaugsmu ir rīkāvimu, kaip turētū būti tokiuose atsitikimuose, tai ir padāriusi. Kiekviena, kiek patīres esmi, jautusies jo artībėj rami, smagī. Ir tik taip staigiai paklausta, negalėjusi galutiniai atsakīti. Bet jis vertes kuo-greitiau prie viešo pasizadėjimo ir norējes, kad kuo-greitiau vestuvēs būtū rengiamos. Kodėl tas žmogus taip pasielgia, nenoriu tše aiškinti. Meilē negālī taip lakioti ir nevertia prie staigumo. Svarbu šīson su-

prasti tū mergaitiū pasielgimā. Negalima, kad jos galėjusios taip ūmai išigeisti už to žmogaus tekėti. Apie meile negali būti nei kalbos. Kas tai tše? Sakdami su Shakespeare: silpnumas, lengvai paklįstume. Moterū (mergaitiū) širdis yra atviros, priimantios. Tokios jos yra iš prigimties. Ira tai gamtos joms suteiktas būdas. Ir nieko jų taip lengvai nepriimama, kaip tat, kas iš vyrū pareina. Bet tai yra taipo-jau gamtos dėsniš. Todėl mergaitės ir lengvai suviliojamos ir suvediojamos yra. Istikrūjū, ne jų patiū, bet vyrū mintis ir pageidimai po tokiū atsitikimū, kaip šis minėta, mergaitiose veikia ir iš jų apsireiškia. Tik jos ne visuomet tai tuojau numāno. O kad, tai paprastai jau pervėlu. Ira jos jau vyrū apgautos. Bet nėra tai būtina. Todėl moteros turi auginties, tvirtinties. Dažniausia prie to jas vāro skausmas. Tai beveik visumet jau po laiko. Ir tūlos visai grimsta. Todėl kiekviena mergaitė turētū būti mokinama, visumet atsargumu apsigobti. Nors ji yra gamtos leista būti priimanti, tatiu ji, kaipo žmona, neturētū pastoti vyro noro ir ūpū irankiu. Taip ji nusizemina ir nusizengia. Ir iš to išeina visa nelaimė. Nėsa tiktai nusizeminimas yra žmogaus nelaimė. Mergaitė turētū pilna paties valia vyrui pasiduoti, kaip ir jis ja pasitiki. O tām reikalinga tikra meilė, kuri yra vienibės žinojimas sielū gyvenimo, arba nors tojo numānimas. Tiktai meilė gali mergaitė leisti būt atvira, priimantia, klausiantia. Tiktai kuomet abu ligiu būdu augštesnājā givibe ir tikrājā prakilnibe yra jautusiu, juodu gali visaip vienas antro būti. Umai klausiti kokio vyro, yra priimti jo norā ī save ir juo giventi. O tai yra tiek labai apsidergimas, kiek tas vyras yra nešvarus savo širdije. Ira ir kitokiū, būtent skaistū vyrū. Bet nedaug. Vienok ir jų klausiti toli dār nėra tai, kas žmonai pridera. Kiekviena turi savo sielos, savo sąžinės patarimā sekti. Ir vyras turi moteros, toji vyro klausiti, kadangi augštiausias žmoniškumas tai dariti liepia, o ne, kadangi vyras arba motera to nori. *Vds.*

APŽVALGA.

Vokios Kaizaris buvo pastaromis savaitėmis ir yra dār Vokietiū ir tūlū kitū tautū intereso viduris. Kėlė kaizaris vienatinei savo dūkrai 24. Geguzio m. vestuves ir šventė 16. š. m. atminimā praėjusiū 25 metų valdimo. Nesuliginamai didiausi Vokietiū dalis širdingai užjautė namine kaizario švente. Net kelios Lietuvaitės, rāgintos draugijos, kuriai jos priklauso, apdovanojo savo rankū darbais kaizario dūkrā. Ir visur Vokietiai su didiu širdingumu vėlēja Kaizariui viso lābo būsimiems metams ir visaip išreiškia, kaip jie kaizarį garbėj laiko. Kiti berods peikia tai. Bet prisiminkime, kad garbėj laikiti, kas garbės verta yra, tegali žmogus, kurs patsai yra doras, garbingas. Vien "luzgis" negali gerbti prakilno žmogaus. Kiekvienas, kurs augina pagarbos jausmus, didina savo žmoniškumā. Ir žmones rāginti išrauti iš širdies, kas juos vertia kitā garbinti, yra nusizengimas prieš žmoniškumā. Galima berods klausti, ar Vokios kaizaris istikrūjū tokio pagarbavimo beveik be saiko ir yra vertas. Visaip apie jį buvo kalbama ir rāšoma. Patsai nesutinku su tūlu, kār jis yra tares ir dāres. Vienok pažidamas šiek-tiek jo gyvenimo sántikius, suprantu viskā. Teisibė yra, jis kiek tiktai imanidamas tvirtina savo gāliā. Bet

kas galētū sakiti, kad jis tai dāro pasimėgdamas kitū pavergimu? Visai atvira yra, kad jis pilnai jautia savo vietos tautoje ir savo pavadinimo atsakomibe. Visai negalima abejoti, kad jis kiek tiktai istengia rūpinas Vokietiū palaima. Ir visai regima yra, kad jis visa savo galia nori žmonėms savo širdingumā išrodti ir kad jis nori būti jų mīlmas. O pagaliaus: Be Vokios kaizario būtū Airopoj gāl jau kelis kart didis kāras buves. Jis pasirodė vīriausiu taikos ramsčiu. Tuo jis visos Airopos ir visos žmonijos dėkā yra pasipelnos. Dār gi tai atminkime: valdovas didios tautos veikiau garsus pastoja karžigiškumu. Bet jis nenori tos garbės. Nori jis būti galingas taikos sargas. Dabar dār išivaizdinkime ir tai, kiek ir mes Prūsū ir Didios Lietuvos Lietuviai būtume kesti turėje, kiek kraujo ir āsarū būtū ir mūsiškiū pralieta, ir numanšime, kaip dėkingi jām ir mes Lietuviai gālime būti. Bet kad klausime, ar mes Prūsuse atsizvelgdami ī tautinī savo padėjimā turime priezasties kaizariui dėkoti, nežinotiau nieko pasakiti. Rodosi, kad valdia nuolatai su nepasitikėjimu žiūri ī mus. O tik visai nėra abejonės, kad Prūsū Lietuviai daug daugiau yra Prūsū karalui tikimi negu tikimiausieji Vokietiai. Kiek apie tai kaizaris žino, kiek jis

mumis rūpinasi, nežinau. Gál jām ir rodos, kad mes be ūkio ir kitū dalikū kito rūpesnio visai nepriválome. Be to reikia dār ir sakíti, mūsū padėjimā ir mūsū žmones pažįstant, jog įpatiškā Vokietiu ir kaizario malonē mums būtū visai be naudos, jeigu nepradētume dār daugiau savimi pātis rūpinties ir pātis žengti tolin gīvībēn ir prakilnībēn. Sāko tūli, mes Vokietiu ir jū kultūros apsvaiginti. Niekai! Dār niekumet nebudėjome ir nebuvo me blaivi. Silpni mes ir negīvi, kadangi neesame augine savo kultūros, kadangi tūli dār šiandien netiki jos turēti ir ja nebsirūpina. Ne reikia mums malonēs. Nenorime jos. Norime tiktai visū žmoniškū tiesū. Ir jū gaušime, jeigu rimtai ir tvirtai jū reikalingumā išrodīsime ir juos rimtai prašisime. Tai mūsū dalikas. Bet reikēs ir visiems jū prašiti. Tik lig tol labai toli. O jeigu būtiau apsirikes tuo tikėjimo, ne mán būtū tai gēda. Tuo-tarpu gālime kazariui ir mes nuoširdiai velėti nuolatai didėjanti pasisekimā jām norint žmonijos gerovei gīventi.

Garsaus Vokietio Richard Wagner atminimā šventē Vokietiai ir tūlos kitos kultūrinės tautos Geguzēs mėnesī. Wagner ūra gimes pirm 100 metų. Buvo jis poetas ir kartu mūzikas gamintojas. Savo veikalais jis tūria apie augštiausius žmonijos

ir gīvenimo klausimus. Naudojosi jis tām senovēs padavimais. Ir naujai juos padavē ne vien Vokietiams, bet visai žmonijai. Jo veikalai pastojo kaip retai kokio žmogaus visos žmonijos turtu. — Kartā vienas Amērikos Lietuviū laikraštis rāšē apie Wagnerī. Pāsakojo, kām tasai pats savo gīvenimo aprāšime apie save sākes. Nežinau, ar visatai ir ūra sākes. Abejoju. Bet mūsū laikraštis primezgē, kiek pamenu, kad iš Wagnerio matiti, jog žmogaus dora ir gēniškasumas nieko bendro neturi su viens antru ir kad žmogus gāli didius veikalus tvirti būdamas ir nedoras. Tas pasākimas ūra pilnas apsirikimas. Galima rašitojā tuo pateisinti, kad jis turi būti dorā matāves vaikū supratimu. Aišku ūra, kad kām tvirti norēdamas žmogus turi tām būti pasišventes. Tai ūra: jis turi nuolatai apie tai maniti, turi tame gīventi nieko kito nenorēdamas, nieko kito neatsimindamas. Tik žiopliai telaukia, kad darbai jiems be jokio prisiveikimo pasidaritū. Bet žinoma, jog vien uodai žiopliai teilekia ī atvirā burnā. Dārbo, sunkaus dārbo reikia didiems veikalams. Todėl nors tiek turēsime pasakíti, jog visā tūn laikā, kuomet žmogus-gēnius dirba, jo mintis, jo širdis ūra paimta dārbo ir ūra šventa. Nēra laiko būti nedoru. Toliau: Visi palinkimai nedorībēn turi būti

suvaldomi visā tūn laikā. Nēsa, jeigu žmogus kokiām geismui pasiduotū betverdams kokī veikalā, visiškai nukrīptū nuo savo dārbo. Pagaliaus: Didi žmonēs ūra didi su savo gāliomis. Nēra didumo be didiū geismū, troškimū, ir tt. Nēra tiejie tai, kas žmogū padaro nedoru. Tiktai jūjū nesuvaldīmas ūra nedorībē. Žinoma, kad sunkiau ūra suvalditi didius, galīgus troškimus negu silpnus. Jeigu žmogus jū nesuvaldo, jis žūva ir nieks nepatiria apie tai, koks jis "gēniškas" ūra buves. Nēsa nieko nēra galējes sutverti. Todėl tše, kur ūra didiū veikalū, tegalima spresti, jog jū tvērējas ūra susivaldes, ūra doras buves. Suprantamas dalikas, kad jis gāli būti ir puoles, kad tūli pašaliniai jo apšireiškimai gāli išroditi nedoresniais negu paprastū žmoniū. Kaip sakiau: visos gēniškos žmogaus gālios ūra nesuliginamai didesnēs negu kitū žmoniū. O līgiai geismo gālios reikalingos tvērimui. Todėl didiū žmoniū apšireiškimai visaip žīmesni, ir jū nusizengimai. Bet imdami vidurī tarp jū augštumo ir žemumo ir kitū žmoniū augštumo ir žemumo, pamatisime, kiek gēniaus žmogus stovi augštiau už paprastājī. Ir dār: Nėkartā mes pātis esame susimāne arba iš seno pāprotio pasidāre, kām vadiname dora ir nedora, kas jokios dalies neturi su dora ir nedora.

Taršus tāsikas iš Lietu-

viū gīvenimo krito iš vieno Vokietiu laikraštio ī kitā šišon Berline. Vienas Lietuvis politikos kovoje pranešē apie kitā, būktasai Berline vaikštiojes, kur jām nepriderēje. Nenoriu teisiti tojo pasielgimo. Bet, rodos, nei vienām visū tū Lietuviū, kurie šiaip taip labai rūpinas dievotumu ir tikėjimu, neparējo ī omenī, jog viešai skelbti netinkamā kito žmogaus pasielgimā be tikros priežasties ūra nedoresnis dalikas negu minētas pasielgimas pats.

Vainotiū Jaunimo draugija parengusi, kaip mán rāšoma, 25. Geguzēs m. vākarā, kurs dėl visokiū bet ne iš rengējū pareinantiū priežastiū nederējes Lietuviū kilimui. Daznai tūn pātī girdint, beveik nenorētiau rengti dār kokī vākarā. Iššina vis tai-pat. Žmonēs pasilieka vietoj, kur pasimēgsta vienat tuo, kas juos žemina. O vakarai tēra jiems tūm progos.

Du Lietuviū Prūsū saime. Ar juodu prie vienos ar antros Vokietiu partijos priklausu, tuo tarpu visai līg daug. Svarbu būs pirm viso, kad juodu stovēs už Lietuvius. Ar taip ir būs, tai pamatisime. Reikia sakiti, kad Prūsū Lietuviams dabar ūra laikas, kurs visā jos āteitī patvirtīs. Dr. Steputaitio rinkimas Tilžēs apskritij suglaudē visū rūšiū Lietuvius ī vienā politikos dārbā. Kelis išēmus, kurie nedaug sveria. Bet kokia ta Lietuviū

ateitis būs, tai tiesiog neįspėjama. Gali būti — galo pabaiga, gali būt ir-gi gražios dienos aušra. Naujos jėgos stojasi mūsų gyveniman. Griaujantiųjų jėgos silpsta. Bet ar naujo-

sios mums derės givibe, tai beveik nekantriai tūli norētū jau dabar išvisti. O to negalėdami, iš anksto visa peikia. Palaukime ir dirbkime!

Vds.

PASIKALBEJIMAI.

Azalelis. Jeigu žmogus gyvenamas nori geresniu pastot ir kovoja su piktu ir visu, kas negeistina, bet visokios kliūtis tik pasunkina šią kovą, tai ar toliau kovot, arsuleist? — Tiktai dirbdamas žmogaus kūnas įgauna drūtesnius raumenius. Taip ir tiktai kovoje su nedora stiprėja žmogaus dora. Ir kuo-daugiau toji pakila, tuo daugiau randasi kliūtū. Nereikētū nusiminti ir kad kartais žmogus nepalaikītū viršaus. Ir maziausias pasistengimas neiš-eina nieku. Net "puoles" žmogus yra laimėtojas, kuomet jis kovodamas puolė. Tik taip doros ir visokio žmoniškumo milžinai teauga ir yra auge. Vīras (!) niekumet nepasiduoda, niekumet nesuleidia darīti, kas jām rodosi būtina, garbės verta.

Antokalniai. Kān turi žmogus darīt klaidas pataisīt norėdamas, kuriū dėl širdis jām nuolatai skausta? — Kiekvieno žmogaus klaida yra visiškai kitokia negu kitojo žmogaus. Be to ir kiekvienas klaidingas pasielgimas to paties žmogaus turi kitokią priežastį.

Ir tegalima tikrā patarimā suteikti tām klaidā ir jos priežastį pažįstant. Kiekvienām žmogaus veikimui yra du daigtu svarbu: Pirmas yra tai, kas iš lauko į žmogū veikia ir jį prie veikimo vertia; 2. tai, koks yra žmogaus doros ir išminties šaltinis. Paveikslui: Tikrai skaisti ir budri mergaitė negali būti suvediojama nedorėlio. Nors jis ją kažin-kaip gudriai viliotū. Bet neskaisti ir paikutė veikia būs apgauta o mergelės puolimas skaistiām berneliui pasirodīs neatitaisomu daliku. Bet ji pati, nors savo klaidā niekumet nepamirš, tatiu gali iškilti iš skausmo dėl jos. Nusiduoda tai tuomet ir tuomi, kad ji nuolatai savo širdij auginą skaistibę, savo sāmone nuolatai kreipdama į tai, kas skaistu ir dora. Lengva yra tai, jeigu ta jos klaida turi vaisiū ir mergelė gimdo vaikā. Tuomet jai reikalinga, žmoniū nebojant, vien tik visu motinos širdingumu pildīt savo jai prigimties teiktā uždavinį. Tat jā taip šventina, ir skaistiā dāro, jog išdila visas skausmas. Dār-gi virsta visa kitaip. Kas pirma klaida pasi-

rodė, yra dabar jai įrankis dorų pakilti ir patvirtėti ir tuo pilnesniu žmogumi tapti. — Todėl galima sakiti: kad kartą klaida padarita, tad reikia visa, kas iš klaidos pareina, naudoti kilimui augštesnin, tobulesnin žmoniškuman.

Antr. Kl.: Ar gali būti žmogus gabus, kurio kūno bet kokioj dalij yra liga, nors nepavojinga? Ar gali jo dvāsios jėgos būti lāvinamos? — Sakėdavo jau senovėj: "Sveika dvāsia tegivena sveikame kūne." Ir suprantama, kad dvāsios jėgos gali tobūliau apsireikšti, kuomet kūnas joms nepadaro sunkenibiū, kuomet žmogus nekentia. Dante geliant, sunku manīti. Ir tuo tarpu gali išrodīti, lig žmogus ne toks gabus, kaip paprastai. Iš to tūli ir išveda, jog žmogus su kokia liga nėra toks gabus, kaip sveikasis. Tatiu yra buvę žmoniū, kurie sunkiai sirgdami yra nuostabus dalikus išmāne ir sumāne, kiti didius veikalus tvėre, ir tt. Historia turi tām daug paveikslū. Todėl tokio žmogaus dvāsios jėgos gali būt ir lāvinamos. Bet kuomet liga tokia yra, jog ji žemina žmogaus dorā, tad rodos labai abejotina, ar toks žmogus gali būti gabus ir lāvinamas. Ir jeigu jis yra buvęs gabus, iš lengvo jo gabumas niks. Doros sveikata yra gabumui daug svarbesnė negu sveikas kūnas.

Mal. 1. Ar jaunām yra naudinga šokti? Kiti tvirtina, kad

tai esā sveikatai kenksminga. — Be abejonės yra kenksminga sveikatai šokti kambarij, kurs gal pilnas tabako dūmū ir dulkiū. Kenksminga ir yra mergelėms šokti nors sālēj su geru tūru oru, kuomet jos yra kūnā visokiais korzetais suverzusios. Bet kuomet minētū netikumū ir dār kitū nėra, nematau, kodėl galētū šokimas būti sveikatai kenksmingas. Priešingai, šokdamas bernelis, mergelė prātina kūnā judėti rhytmiškai, kartu su mūzika, ir jis pastoja sukresnis, palankesnis. Kūnas miklinas. Bet reikalinga visame saikiu būti.

2. Kaip save pāti pažinti ir suprasti, koks yra žmogaus uždavinis? — Sākė senovėj, būk save pažinti esās tas uždavinis. Daug reikētū apie tai rašiti. Tai šis negalima. Bet kaip save pažinti, tai nors keliais žodiais aiškīsiu. Gyvenimas parodo, kas žmogūje yra. Nuolatai žmogus yra gyvenimo vertiamas apsireikšti. Vīriausiasis gyvenimo įrankis yra kiti žmonės. Jie sušaukia visoko viens kitame: lābo ir blogo. Ir iš to, kān vienas kitiems išrodo, jis gali pats matīti, kas jis. Kurs kiekvienām težno pasakīti ir padarīti, kas pikta, yra piktibiū rīkas. Kurs vien tegali apie kitus kalbėti, kas žema, nedora yra, tikrai yra vienas žemiausiųjų, nedoriū žmoniū. Kurs apsireiškia vis tik su nekanta prieš kitus, neturi savij širdingumo. Garsusis Vokietis Nietzsche sako: "Sąžinės

graužimas vertia kitus graužti." (Gewissenbisse erziehen zum Beiszen.) Kurs visus kitus pakais laiko, ėra silpno proto žmogus. Ir tt. Norintiām save pažinti, todėl tereikia patarti: eik ė žmones, ir veikiai pamatėsi, kas tu ir koks tu. Taip pasirodėis doros ir dvėsius stovis ir gėlios. Kur pastarosios tegėli apsireikėsti kėno darbas, tėse reikia sakėti: dirbki! veiki! tuomet save pažėsi; tuomet pamatėsi, kėn gali.

Pilotas. 1. Ar bėus Dievo teismas ant Juzapato pakalnėes o kur ta pakalnė? — Kaip Dievas visur ėra, kaip nuolat ė jo tvėrimo galėbė apsireikėkia, taip ir naikinimo, nuteisimogalia. Žmogus nesekdamas Dievo pa-

liepimo: gėvenimo ėstatimė, tai ėra: nekildamas žmoniėskuman, grimsta, žėva, slenka "pakalne" žemėn. Ir tai ėra teismas, ės kurio žmogui gėli ėseiti baugus gėlas, baugesnis dėrgiu ž visus prėgarus.

2. Ar poteriai, maldos gėli kėn duoti? — Įstartas žodis sujudina orė. Auginamas norėjimas judina smulkesne matėriė. Smulkesnioji veikia ė stambesniajė. Taip stojasi visa, kėn rėgime. Poteriai, maldos nėra kita-kas, kaip ėstarti žmogaus geidimai, kuriuos bėk Dievas turėis ėspildėti. Jė ėspildėmas nusiduoda taip-jau, kaip visė geismė ėspildėmas. Tikri poteriai, tikros maldos todėl nieko neprėšo ės Dievo, bet paėventia Dievui žmogaus širdė ir sielė. vds.

NAUJI RASTAI.

Tėseslavas Sasnauskas, Ateitininkė Hymnas Miėriems balsams su klaviero pritarimu. Peterburge ir Vilniuje. 1913. mts. Kaina 25 Kap. — Kėkvienas Tė. S. veikalas, nors bėtė jis neįmėmus, ėra tikra duoklė Lietuviams. Skėmba ėpatingas dėdumas ės jo. Tilžėes "Giedotojė Draugija" dėaugiasi Ateitininkė Hymnė galėsianti veikiai vieėiai praneėti. Vds.

Įs leidėjė - raėitojė pusėes.

Visė "Jaunimo" skaitėtojė prėšome ėsakiai, kad jie, norėdami gauti "Jaunimo" arba "Saltinio", kurs ėjo ės Tilžėes, arba šiaip pavienius Vidėno raėtus, visuomet kreiptėsi ė apatė pasirėšiusėji. Šiaip gėli labai lengvai atsėikt, kad visai nesusilauks atsėkėmo. Tiktai vien raėtijos reikalams tereikėtė Vidėno adresu naudoties, kursai toks: Vidėnas, Tėlsit, Preuszen, Anger 23. — "Jaunimas" siuntiamas ė namus uė 2,40 M. metams, ė Didiėjė Lietuvė uė 1,25 Rublė, ė Amėrikė uė 75 Centus, pavienis numeris uė 30 Pfg., 15 Kap. arba 10 Cent. — Įs Did. Liet. galima pėningus siėsti ėdedant ė laiėkė popierėnė Rublė, o 25 Kap. post. markėmis. Bet nereikėtė ėdėti markes uė visa 1,25 Rbl. Laiėkė reikėtė ėraėidinti. — „Jaunimo“ tėm nesuntėme, kurio adreso neėsskaitome. — Visė, kurie rėšo ė "Jaunimė", prėšome ėdant uėlipintė uėztektnai postėniė markutiė. Nekartė turėme bausmėes uėzmokėti, net lig 40 Pfg., kadangi laiėkas buvo nefrankuotas kėk reikiant. Toliau tokiė laiėkė visai nebeprėimsime. — Prėeitė metė "Jaunimas" ėra dabar gaunamas ir graziai ėriėtas uė 3,50 M., 1,70 Rbl. arba 1 Dol. Gaunami ir "Saltiniai" nerėsti uė 2 M. metams, rėsti uė 3,50 M., 1,70 Rbl. arba 1 Dol.

Uė leidėjus - raėitojus

Martin Aszmutat, Tilžėj, (Tėlsit) **Garnisonstr. 19.**